

Motion till riksdagen 2018/19:2868

av **Tomas Tobé m.fl. (M)**

En effektiv polis

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en mer effektiv polis med tydligare mål och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över regelverket för förundersökningsbegränsning för att få fler brott utredda och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka Polismyndigheten med 10 000 fler polisanställda till år 2024 och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Polismyndigheten tydligare direktiv om att den ökning av antalet poliser som sker under nästa mandatperiod i första hand ska placeras på lokalpolisområdesnivå och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjliggöra höjda polislöner och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den som går polisutbildningen ska få sina studielån från utbildningstiden avskrivna och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en reformerad polisutbildning och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge tydligare möjligheter att få en anpassad polisutbildning för de personer som har börjat arbeta hos polisen och som har särskild kompetens och/eller arbetslivserfarenhet från andra områden, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att polisutbildningen bör ske på fler orter samtidigt som möjligheterna till distansutbildning byggs ut, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra riktade informationsinsatser till särskilda grupper och att Rekryteringsmyndigheten bör ges ett tydligt uppdrag att arbeta aktivt och uppsökande över hela landet och inte minst i

olika utanförskapsområden i syfte att locka fler kvalificerade personer att söka till polisutbildningen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att renodla polisens arbetsuppgifter för att möjliggöra fokus på kärnuppgifterna att förebygga, förhindra och utreda brott och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett bättre samarbete mellan polisen och andra aktörer, exempelvis genom samarbetsavtal med hemvärnet och andra lokala frivilligorganisationer, och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över ett system med deltidspolis och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att polisen har acceptabla svarstider när allmänheten söker kontakt, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över polisens samlade trafikövervakande arbete i syfte att tillgodose en god och säker trafikmiljö och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillse att polisen har en fullgod kompetens för att kunna upprätthålla det trafikövervakande arbetet i fråga om tung trafik och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att upprätthålla respekten för polis och rättsväsen med ett starkt straffrättsligt skydd och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att poliser som utsätts för brott i tjänsten ska ha rätt till kränkingsersättning i större utsträckning än i dag och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skapa en tydlig möjlighet att ge ordningsvakter ett generellt förordnande att medverka till att upprätthålla allmän ordning inom en viss kommun och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Situationen inom Polismyndigheten är ansträngd. Gängvåldet har nått rekordnivåer och utländska stöldligor turnerar genom landet samtidigt som polisen upplevs som frånvarande. Det märks inte minst i gleset befolkade delar av landet. Allt fler enskilda utsätts för brott, till exempel sexualbrott, våldsbrott och personrån. Utredningsresultaten i viktiga brottskategorier försämras och på grund av det ökade trycket på polisens utredningsresurser tvingas polisen prioritera bland anmälningar om grova brott. På flera håll ser vi hur polisen inte har resurser att rycka ut vid pågående brottslighet. Utvecklingen märks inte minst i gleset befolkade delar av landet. Polisen behöver bli mer effektiv och koncentrerad kring kärnuppgifterna att ingripa mot, utreda och klara upp brott. Det behövs fler poliser och Polismyndigheten behöver tillskjutas betydande resurser.

Tydligare mål för polisen

När få brott klaras upp och upptäcktsrisken är låg riskerar brottsligheten att öka och få fäste på allt fler platser. För att säkerställa kvaliteten i polisens utredningar och att fler brott blir utredda krävs bland annat att Polismyndigheten har tydliga och mätbara mål för sin verksamhet och att målen följs upp. Den diskussion som tidigare funnits om så kallad pinnjakt inom polisen får inte vara en ursäkt för att undvika ett målmedvetet och planerat arbete.

Reglerna för förundersökningsbegränsning

Det är viktigt att öka polisens förmåga och vilja att utreda och klara upp även mängdbrottslighet eller vardagskriminalitet, det vill säga vanligt förekommande brott. Av så kallade processtekniska skäl ges idag möjlighet till förundersökningsbegränsning, detta är i praktiken nedlagda brottsutredningar. Det har på många håll uppfattats som en skyldighet att förundersökningsbegränsa snarare än en möjlighet. Det är viktigt att följa upp det regelverk och dess tillämpning som leder till att brottsutredningar läggs ner i onödan.

Fler polisanställda

Det behövs fler poliser för att öka upptäcktsrisken och vända brottsutvecklingen. Antalet poliser måste bli fler. Svensk polis har idag svårt att klara sitt uppdrag. Trots att det behövs fler poliser har vi idag det lägsta antalet poliser sedan 2009. Samtidigt ökar befolkningen. Polistätheten är den lägsta på tio år. Det beror bland annat på att rekordmånga poliser idag lämnar yrket. Samtidigt står hundratals platser på polisutbildningen tomma. Polisen ska komma när man ringer och utreda de brott som anmäls. Polisen ska finnas när människor behöver den. Därför vill Moderaterna stärka Polismyndigheten med 10 000 fler polisanställda till år 2024. Till skillnad från regeringen tillför vi de resurser som krävs. Fler poliser behövs såväl i de större städerna som i glest befolkade delar av landet. Moderaternas långsiktiga målsättning är att antalet poliser per capita i Sverige ska ligga i nivå med genomsnittet i EU.

Polismyndigheten behöver få betydande resurser under nästa mandatperiod. Moderaternas satsningar på svensk polis gör det möjligt både att öka antalet poliser för att nå målet om 10 000 fler polisanställda till 2024 och att öka attraktiviteten i polisycket.

Resurser till den lokala nivån

Idag finns cirka 50 procent av regionernas resurser på lokalpolisområdesnivå. För att åstadkomma en mer lokalt förankrad polis med ökad närvaro och synlighet i hela landet kommer Moderaterna ge Polismyndigheten direktiv om att den ökning av antalet poliser som sker under nästa mandatperiod i första hand ska placeras på lokalpolisområdesnivå. Det kommer innebära fler synliga och närvarande poliser både i utanförskapsområdena runt våra städer och på landsbygden.

Högre löner för svensk polis

För att göra polisyrket mer attraktivt behöver polisernas löner bli högre. Många poliser vittnar om lönen som det enskilt största skälet till de många polisavgångarna. Trenden att erfarna poliser slutar i förtid måste brytas. För att dessutom möjliggöra en kraftig ökning av antalet poliser krävs betydande insatser. Moderaterna vill därför tillföra resurser som skulle möjliggöra en höjning av polisernas löner med i snitt 3 000 kronor i månaden. Den exakta utformningen och fördelningen bestäms i förhandlingar mellan parterna.

Betald polisutbildning

Ett mycket stort antal poliser kommer att behöva utbildas under kommande år, men att enbart utöka antalet utbildningsplatser räcker inte. Moderaterna vill mot denna bakgrund att den som går polisutbildningen ska få sina studielån från utbildningstiden avskrivna. Därigenom blir utbildningen betalad av staten. Satsningen innebär att det blir mer lönsamt att utbilda sig till och arbeta som polis.

Under de första fem åren som polis skrivs en femtedel av studielånet av varje år. Efter fem år är hela lånet avskrivet. Väljer man att sluta under de fem åren behöver man inte betala tillbaka de redan avskrivna delarna av lånet. Den här utformningen ger incitament både att utbilda sig till och att arbeta som polis.

En reformerad polisutbildning

Polismyndigheten är en grundläggande samhällsfunktion som måste fungera långsiktigt. Polisyrket är lika varierande som uppdraget. Polisutbildningen behöver därför anpassas för att bättre svara mot de behov som finns. En modell som diskuterats är att polisutbildning ges i två huvudspår med ordning/ingripande respektive utredning. Efter ett kortare grundblock som är gemensamt för samtliga elever på Polishögskolan ska sedan polisutbildningen ske i något av dessa två spår. Samtidigt skulle ett system kunna införas som innebär att den polis som utbildat sig till ingripandepolis ska kunna komplettera med vissa kurser för att istället kunna arbeta inom utredningsverksamheten, i syfte att underlätta för den som vill byta karriärväg inom polisen. Det har dessutom framförts att de nyutbildade poliserna kräver omfattande vidareutbildning för att klara det vardagliga polisarbetet. Dessa uppgifter bör i större omfattning kunna hanteras under utbildningstiden. Dessa frågor om polisutbildningens utformning skulle kunna övervägas inom ramen för en parlamentarisk utredning.

Fler vägar till polisyrket

Polisen behöver anställda med arbetslivserfarenhet från andra områden, t.ex. it-specialister, psykologer, beteendevetare och ekonomer. Polisens efterfrågan på särskild erfarenhet och kompetens kommer sannolikt öka i takt med att uppgifterna blir allt mer komplexa. Även personer som rekryteras utifrån bör på sikt kunna bli poliser, med de befogenheter som tillkommer en polis. Det bör därför skapas tydligare möjligheter att få en anpassad polisutbildning för de personer som har börjar arbeta hos polisen och som har särskild kompetens och/eller arbetslivserfarenhet från andra områden. Enligt vår

mening är det därför önskvärt att även de personer som rekryteras utifrån på sikt ska bli poliser och ha alla de befogenheter som tillkommer en polis.

Utbildning på fler orter och riktad information

Moderaterna vill att polisutbildningen ska finnas i ännu flera delar av landet i förhållande till vad regeringen har aviserat genom att uppdragsutbildning ges vid fler högskolor än idag samtidigt som möjligheterna till distansutbildning byggs ut. Vi vill göra en riktad informationsinsats bland annat i de utsatta områdena för att få fler sökande till polisutbildningen. Rekryteringen bör dessutom ske mer aktivt över hela landet och med ett tydligt uppsökande syfte för att förmå fler att söka polisutbildningen.

Polisutbildning bedrivs sedan 1 januari 2015 på tre platser i Sverige som uppdragsutbildning vid högskolorna i Södertörn, Umeå och Växjö. Det finns vidare en möjlighet att läsa till polis på distans. Regeringen har aviserat att man avser att förlägga nya uppdragsutbildningar till Malmö och Borås.

Att ha möjlighet att utbilda sig till polis i flera delar av landet kommer leda till att fler personer söker utbildningen. Dessutom finns regionalpolitiska skäl att lägga fram ett sådant förslag. Den typ av uppdragsutbildning som polisutbildningen numera utgör är relativt enkel att bedriva på fler orter. Vi vill se över om utbildningen skulle kunna ske på fler orter samtidigt som möjligheterna till distansutbildning byggs ut.

Renodla polisens uppgifter

I dag har polisen ett för brett ansvarsområde vilket försvårar för myndigheten att fokusera på sina kärnuppgifter. Förra året beslutades att Kriminalvården skulle ta över ansvaret för en stor del av transportererna av frihetsberövade. Trots att över ett år har gått sedan lagen trädde i kraft får polisen dock fortfarande hantera transportärenden. Det finns därutöver en stor potential att ytterligare renodla polisverksamheten. Till exempel skulle hanteringen av hittegods och pass eventuellt kunna hanteras av någon annan än polisen. Det finns dessutom ett behov av att se över omhändertagandet av berusade personer.

Samarbete mellan polisen och andra aktörer

Hemvärnet är en frivillig del inom totalförsvaret, det engagerar många människor lokalt, och de aktiva erbjuds en god utbildning. Lokalkännedomen hos de som tjänstgör i denna frivilligverksamhet är god. Hemvärnet används ofta vid eftersök av försvunna personer. Det finns anledning att se över om hemvärnet kan användas även till andra uppgifter för att kunna stötta upp polisen vid särskilda händelser som kräver extra resurser.

Polisen har en viktig uppgift att fylla när människor anmäls försvunna. Det är viktigt att sökinsatserna sker snabbt och genomförs på ett bra sätt. Att snabbt återfinna den som försvunnit kan i många fall rädda liv. Om man konstaterar att ett brott är begånget borgar direkta insatser för att brottet kan klaras upp.

Enligt polisen genomförs varje år minst 300 räddningsinsatser för att söka efter personer som försvunnit under sådana omständigheter att det finns farhågor för att deras liv eller hälsa är utsatt för allvarlig fara. Under insatsen då polisen söker efter den

försvunna personen bedöms vilka polisiära resurser som behövs vid sökandet, till exempel hundar, hästar, helikoptrar, motorcyklar och båtar. Polisen kan vid behov även ta hjälp av piketstyrkan eller andra myndigheter och organisationer, exempelvis Försvarsmakten.

Det finns också en väl fungerande samverkan mellan polisen och organisationen Missing People. Vi uppmuntrar att frivilligorganisationer deltar i sökandet efter försvunna personer och att det finns så många frivilliga personer. I polisiära ärenden är det dock viktigt att polisen leder insatserna.

Möjlighet till deltidstjänstgöring som polis

Vid vissa tillfällen finns det särskilda behov av fler poliser i tjänst. Vi anser därför att man bör öka möjligheten att införa deltidsanställd polis. Det kan till exempel handla om poliser som vill kombinera en annan anställning med att vara deltidspolis. Här bör räddningstjänsten kunna tjäna som förebild. Det största antalet anställda inom räddningstjänsten i Sverige utgörs av personer som har en deltidsanställning. Det är fråga om personer som är fullt utbildade brandmän men som har ett annat yrke vid sidan av brandmannayrket. Dessa deltidspannbrandmän tjänstgör när det föreligger behov av räddningstjänstinsatser.

På motsvarande sätt skulle fullt utbildade deltidspoliser – som tjänstgör som poliser vid behov – kunna fylla en viktig funktion. En ordning med deltidspoliser skulle kunna skapa förutsättningar att snabbt få tillgång till utbildad polis vid akuta behov. Fler deltidspoliser skulle också kunna vara ett sätt att se till att lands- och glesbygd kan få tillgång till fler poliser. Även om vissa orter har en jämförelsevis låg brottslighet så måste det kunna finnas tillgång till polis de gånger någonting allvarligt inträffar och brott faktiskt begås.

Svarstider hos Polismyndigheten

Det måste vara enkelt att komma i kontakt med polisen, oavsett var i landet man bor och på vilket sätt man väljer att kontakta polisen. Polisen måste vara tillgänglig. Människor förväntar sig modern kommunikation och rimliga svarstider. Alltför ofta går det lång tid innan allmänheten får ett svar när man kontaktar polisen. Åtgärder behöver vidtas för att säkerställa att det går att nå Polismyndigheten inom rimlig tid även vid icke-akuta ärenden.

Polisens samlade trafikövervakande arbete

En god och säker trafikmiljö kräver inte bara ett bra vägnät. Det kräver också en bra efterlevnad av trafikregler. Alltför många utsätter idag sina medtrafikanter för livsfara eftersom man har valt att köra påverkade av alkohol eller andra droger. Det är en brottslighet som i huvudsak bara kan begränsas med regelbundna kontroller och en synlig polis på våra vägar. Kameror kan bidra med att beivra fortkörningar men inte rattfylla. Många gånger upptäcks även annan typ av brottslighet vid polisens stickprovskontroller. Det trafikövervakande arbetet har minskat de sista åren. Därför bör det göras en översyn av polisens samlade trafikövervakande arbete. I detta arbete bör ingå en studie av hur detta arbete genomförs i andra jämförbara länder.

Kontrollen av den tunga lastbilstrafiken kräver en särskild yrkeskompetens. Bristande underhåll och undermåligt material i tunga fordon, ibland kombinerat med för långa körtider innebär en stor fara på våra vägar. Alliansregeringen tog fram ett förändrat regelverk för att kunna förhindra att tung trafik skulle kunna fortsätta färdas när brister uppdagas. Kontrollen av dessa fordon kräver dock välutbildade trafikinspektörer. Många av de som har detta arbete går snart i pension och har inte ersatts i nödvändig omfattning. Polisen måste tillse att denna kompetens upprätthålls.

Respekten för polis och rättsväsende

För många poliser är det tyvärr vardag att utsättas för hot, trakasserier och våld. Detsamma gäller även annan blåljuspersonal och andra anställda i rättsväsendet. Angrepp mot polis och annan blåljuspersonal utgör angrepp mot vår rättsordning. Detta måste på ett tydligare sätt speglas i vår lagstiftning med strängare straff för våld och hot mot blåljuspersonal. Det är nödvändigt att straffen för våld mot tjänsteman skärps så att straffskalan börjar på sex månaders fängelse. Kränkningssersättning ska även utgå i fler fall än idag när poliser är brottsoffer. Regeringen har låtit utreda frågan men utan att lyckas presentera ett förslag. En sådan förändring är dock angelägen och kan inte tillåtas dra ut på tiden.

Ordningsvakter med förordnande i hela kommuner

En ny bestämmelse bör införas i lagen (1980:578) om ordningsvakter (LOV). Bestämmelsen ska skapa en tydlig möjlighet att ge ordningsvakter ett generellt förordnande att medverka till att upprätthålla allmän ordning inom en viss kommun. Det innebär bland annat att ordningsvakter ska kunna förordnas att upprätthålla allmän ordning inom Stockholm.

Syftet med lagändringen är att möjliggöra för kommuner att använda sig av ordningsvakter för att täcka upp för polisen i fråga om enklare uppgifter för att trygga ordningen inom kommunens område, i synnerhet patrullering på offentliga platser. I dag är det inte möjligt enligt LOV att förordna ordningsvakter för generella uppgifter inom större geografiska områden; det krävs antingen att det rör sig om en specifik verksamhet eller att uppgiften är begränsad till en viss plats. I vissa kommuner förekommer det mer allmänt hållna förordnanden medan andra kommuner, till exempel Stockholm, nekats sådana förordnanden. En lagändring är därför nödvändig.

Tomas Tobé (M)

Carl-Oskar Bohlin (M)

Kristina Axén Olin (M)

Josefin Malmqvist (M)